215. štev. V Ljubljani, v sredo 19. decembra 1883. Letnik XI.

Inserati se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.
Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi
se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Poljanska cesta h. štev. 32.
Vredništvo
je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá:
Za celo leto . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . 8 „ — „
Za četrt leta . . 4 „ — „
Za en mesec . . 1 „ 40 „
V administraciji veljá:
Za celo leto . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . 6 „ 50 „
Za četrt leta . . 3 „ 30 „
Za en mesec . . 1 „ 10 „
V Ljubljani na dom po[illegible] veljá 1 gl. več na leto.
Posamezne štev. veljajo 7 kr.
Izhaja vsak dan, izvzemši ne[illegible] delje in praznike, ob ½6 popo[illegible]

Loška železnica.

(Konec.)

Izvrstna je bila tudi opomba kranjskega deželnega odbora, da se je cesarska prestolnica že leta 1847 z nemškim morjem zvezala, s Trstom pa še le deset let pozneje, t. j. leta 1857 in še ta zveza se je kmalo potem dala privatnemu društvu v zakup.

Kranjski deželni odbor je dalje natančno dokazal, da velikanska ideja, ki je vživela dovoljenje in zgradbo Rudolfove železnice, še le tedaj pride do popolne svoje veljave, kadar se bode ta proga do morja potegnila, kajti južna železnica naj še toliko zniža svoje tarife, vendar ne bo zamogla nikdar tako vspešno oziroma na Trst delovati, kakor bi bilo to pri direktni zvezi z morjem Rudolfovi mogoče.

Konečno je povdarjal kranjski deželni odbor, da se sme po vsi pravici nadjati, da bo ravno loška proga Rudolfove železnice tista vez v deželi, na ktero se bodo jele lokalne železnice graditi, kterih dežela živo potrebuje, ktere bodo pa tudi za povišanje državnih dohodkov velike važnosti.

Za Koroško je dobiček, ki bo iz neposredne zveze Trsta v Loko in od tod naravnost na Koroška izviral, očividen in to se ne dá nadomestiti po znižanih tarifih južne železnice. Kajti proga, ki na Koroško pelje, mora se, kolikor mogoče okrajšati. Dobiček se bo pa še stokrat pomnožil, ako se železnica iz Koroškega preko velikih Turov podaljša do Gizeline železnice na Solnograškem.

Solnogračani so važnost železnice iz Trsta preko Turov na Solnograško že pred več nego desetimi leti v trgovinski zbornici in po drugih društvih pretresavali in so se njihovi zastopniki že leta 1872, 1874 in 1876 z dotično prošnjo obračali na državo, posebno pa do visoke vlade in do obojih zbornic državnega zbora.

Posebno imenitno je pa tukaj opomniti, da se bodo Bavarci sami kmalo potegnili za direktno zvezo Trsta z Gizelino železnico gledé zveze Regensburga sè Solnogradom; vsaj dogovori o tem so se že davno pričeli. Na ta način priredila se bo najkrajša zveza med Trstom in srednjo Nemčijo, kar bo avstrijsko trgovino gotovo pomnožilo in tudi obrtnijo povzdignilo.

II.

Nič manj, kakor posamičnim deželam, ne sme pa državi sami na zgradbi te proge ležeče biti.

Da se promet v kakem kraji oživi, ne zadostuje le tarife znižavati, temveč se mora na to gledati, da se kolikor mogoče najkrajše proge gradé. Pred tisoč leti šel je ves promet na Nemško in iz Nemškega po lepih cestah naših dežela. Tega nam je mogoče nazaj dobiti le po zgradbi najkrajše poti iz Trsta na Nemško in ta je preko Loke na Solnograd. Le ta najkrajša cesta zamore tudi Avstrijo deležno storiti svetovne trgovine preko sueškega prekopa in le ta proga zamore naše dežele obvarovati pred pogubljivimi nasledki dualizma, kajti Madjari vstvarili so si svoje železnično osredje, ktero zna zapadnim deželam nevarno postati, kajti na vse kraje napeljan je izvoz in dovoz edino le po zemlji, ki so pod krono sv. Štefana; ta železnica odbijala bo pa ost, ki je sedaj proti nam obrnjena, če tudi sama ne bo skupnemu izvaževanju nikdar napotja delala.

III.

Opiravši se na razložene dokaze in dobiček, ki ga bodo imele omenjene dežele in cela država od imenovanega gradjenja železnice, predlagajo podpisani organi samoupravnih deželnih zastopov in to deželni odbor oziroma municipij tržaški, deželni odbor isterski, deželni odbor kranjski, deželni odbor koroški in deželni odbor solnograški združeno prošnjo:

„Visoka zbornica poslancev naj blagovoli prošnjo imenovanih pet dežel po moči podpirati in ako bi se predložil dotični načrt postave, kolikor mogoče se nanj ozirati še v letošnjem zasedanji, da se bodo vsaj tehnične priprave za dogovorjeno železnico kolikor mogoče kmalo pričele.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. decembra.

Avstrijske dežele.

Naučni minister, baron Konrad, je odposlal okrožnico na vse deželne šolske svete, naj izrečejo svoje misli o ***sprejemnih izpitih na gimnazije in realke.*** Za vse slučaje ti izpiti niso neogibno potrebni in določiti se ima, kdaj naj se normalec sprejme v srednje šole le na podlagi izpita in kdaj naj se na oboje pri sprejemu ozira. Z rešitvijo tega na šolskem polji važnega vprašanja pomoglo se bode živi potrebi, ktero učitelji in stariši že dalje časa čutijo.

Kaj je vzrok, da Slovani v Avstriji še vedno nimajo zaželjenih pravic? „Reforma“ prinaša uvoden članek, kjer jasno dokazuje, da vlada, sama po sebi ***slovanskemu življeju*** prijazna, ni toliko kriva, da še nimamo vsakdanjega kruha, kakor pa njeni vse višje službe zasedajoči organi — Schmerlingovi otroci! Dokler tega nepremagljivega burokratizma ne bode konec, vse skup ne bo nič pomagalo, in naj bo vseh deset ministrov iz slovanskega naroda vzetih. Dokler se ne bodo mesta načelnikov in podnačelnikov po posamičnih odsekih v ministerstvih napolnila z našimi ali vsaj nam prijaznimi ljudmi, ne bode boljše. Naj ima minister tudi najboljšo voljo, načelnik v odseku pa stvar vendar le po svoje zasuče in — se pri vsem tem v

Listek.

Vlada Leopolda I.

(Dalje.)

21. januarja zjutraj zgodaj je bil v Drenopolji izobešen konjski rep najprvo pri sultanu, potem pri Kari Mustafi in naposled pri vseh nižjih poveljnikih. To je bilo znamenje, da se bode armada čez 40 dni vzdignila proti Belgradu. Ko ti dnevi pretečejo, vali se turški naval proti Savi. Pri ti priliki je nastal vihar, da je sultanu turban z glave odnesel, kar so smatrali slabim znamenjem. Okoli 30. aprila so bili zbrani v Belgradu in okolici.

Kapraro in Kunic sta morala z lastnimi očmi gledati, kako se zbira sovražnik ob meji stiskane domovine. Videla sta v duhu od turških kopit poteptana polja, vpepeljena sela, razrušene gradove, a pomagati nista mogla.

Tukaj reče pri priložnosti višji konjár sultanov iz sovraštva do Kare Mustafe tolmaču poslanca Kaprare: „Povejte vašemu predstojniku, naj se na ničesar ne zanaša; véliki vezir hoče na Dunaj.“ To Kaprara hitro sporoči cesarju.

13. maja morata Kaprara in Kunic v glavni tabor, ki je bil ob levem bregu Save, gotovo, da ne bi bila pri slovesnosti, ki se je imela vršiti drugi dan.

14. maja namreč izroči sultan Muhamed krasno zastavo vélikemu veziru, kot znamenje neomejene oblasti, ker sultan je hotel tu v varnem zavetji pričakovati zmage. Sedaj izroči Kaprara pisanje grofa badenskega, predsednika vojnega sodišča, v kterem piše, da se je cesar vedno prizadeval ohraniti mir, a Turki se ne ozirajo niti na mednarodno pravo. Pridene tudi željo, da internuncija Kapraro izpusté, a Kara Mustafa odgovori z molčanjem. in 22. maja se turške čete vzdignejo proti Oseku.

Kako so se pa naši pripravljali za vojsko? Čuditi se moramo, da so se priprave vršile tako počasi. Že meseca septembra l. 1862 je bilo prebivalcem dunajskih predmestij naznanjeno, da morajo hiše podreti radi varnosti glavnega mesta. Pa prebivalci se niso mogli odločiti, da bi podrli svoje krasne hiše, uničili lepe vrte, in reč se je odložila. Uriti so se vendar pričeli v orožji ter popravljati trdnjavo. Dovažala se je moka in trebili okopi okoli zidovja. Cesar sam je dajal vzgled. Opustil je muzikalične predstave, ki so mu bile poleg lova največje veselje. Prepovedane so bile pred pustom vse veselice, da bi se denar bolje uporabil za utrjenje mesta. Mnogo jih je pa godrnjalo, češ, da se naj ta denar raje porabi za vojno, ker se Turki sploh ne bodo upali pred Dunaj. In koliko je štela cesarska armada?

Na papirji jih je bilo 71.000 mož. Od tega števila moramo najprvo odbiti 28.000 mož, ki so bili kot mejna straža pod raznimi po-

pest smeje. Dokler bodo sedeli ondi Schmerlingovi burokratje, ki le na nemška nebesa verujejo, toliko časa bodo dobrohotne poskušnje zastonj.

V Trstu se danes praznuje slovesnost v spomin, da so dela pri pristanišči dovršena. Zares velinska dela se zvršujejo v Avstriji za trgovstvo in promet. Pred kratkem je bil predrt siv velikan, ki je branil železnemu konju prihod k Bodenskemu jezeru, sedaj pa se obhaja v Trstu slovesnost, ki nam naznanja, da je izdelano varno zavetje ladijam, ki bodo prinašale bogastva vsega sveta na obale adrijanskega morja. Pristanišče to ne bode le slavno na adrijanskem morji, marveč bode tudi izmed najboljših na sredozemskem morji, upamo, da se bode sedaj še le prav živo razvnelo trgovstvo ne le za avstrijske dežele, marveč za vse dežele med severnim-nemškim in adrijanskim morjem, da se bode semkaj stekal promet iz dežel onkraj velikega oceana.

Državni poslanec *dr. Alter* na Českem je dobil od svojih volilcev nezaupnico, ker se jim ni predstavil in računa dal od svojega delovanja in ker je glasoval v nemški kazini v Pragi za odsočno politiko nemško-liberalcev in pa za razdelitev Češke dežele v dva dela.

V vojaških krogih dela mnogo govorice nenadno imenovanje jednega mlajših feldmaršallajtnantov za poveljnika vojaškega kora na Tirolih in Predarlskem. Feldmaršallajtnant *Dumolin* imenuje se odlikovanec in je vsled svojega imenovanja preskočil štiri poveljnike divizij in vse tri namestnike zapovedujočih generalov na Dunaji, v Budapešti in v Gradcu, ki so sicer prvi na vrsti, da postanejo sami zapovedujoči. Dumolin je služil leta 1866 kot podpolkovnik v Kuhnovem generalštabu v Tirolih, kjer so Tirole tako krepko pred Garibaldijanci in drugimi laškimi prostovoljci branili in tudi vbranili. On pozná ondi narod in deželo, in lahko se reče, da dobro pozná, kajti spoznal ju je v jako težavnem času leta 1866. Dumolin je bil do sedaj poveljnik divizije v Lincu.

Iz Zagreba. Klub narodne stranke se je 17. t. m. zvečer posvetoval o programu bana, kterega so slišali v deželnem zboru. Program je sicer ugajal, a stranka bi vendar rada konstatovala, koliko se ta strinja z njih oficielnim programom. V ta namen so volili odsek, v kterem so: Emerih Josipović, Josip Miskatović, grof Ladislav Pejačević, dr. Ivan Subotić in dr. Ivan Živković; ta odsek ima prevdariti in premisliti program. — Predsedniku deželnega zbora so čestitali poslanci k imendanu podpisaje čestitko, ktera se mu bode izvršila. — Bivši načelnik pravosodnemu odseku, dr. Derenčin, pristopil je definitivno k neodvisni stranki in je podpisal program, kterega je objavil „Pozor“. Volitveni akti 34 poslancev iz Granice so bili izročeni poverilnemu odseku.

V glasoviti *Tisza-Eszlarski aféri*, ki se sedaj pred senatom v Budapešti obravnava in bo še le drugi teden končana, pritožil se je tudi državni pravdnik zoper drugi del razsodbe, ki govori o tihotapstvu z mrliči, kar je prva instanca tudi pripoznala. Židje so si vse prizadjali, da bi bili umorjeno Ester Salomosi kje v reki Tiszi dobili in so v to, kakor se je pozneje dokazalo, dobili nekje truplo zavrženega dekleta okoli 18 let starega, kterega so oblekli v Esterno obleko in ga v vodo djali, kjer so ga potem plavci našli. Zdravniki so priznali, da je truplo najmanj 18 let staro in od zavrženega dekleta, mati umorjene Estre je pa odločno izrekla, da je obleka od njene hčere, truplo pa ne!

Vnanje države.

Rusija pričela bo spomladi zopet dve novi železnici graditi in to ob nemški in avstrijski meji. Prva se bode vezala z gorenješlezijsko železnico, druga pa s cesar Ferdinandovo železnico pri Szezakovi. V trgovinskem oziru ste obe popolnoma brez pomena, tim več imate ga pa obe v vojnem oziru, ker je do sedaj v onem kraji ruske države, t. j. v Poljski primeroma še jako malo železničnih zvez.

Francoska zbornica je obravnavala 17. decembra izvanredni budget. Izvanredni kredit za železnico v gorenjem Senegalu je bil zavržen s 234 zoper 197 glasov. Ranaut je poročal o novem kreditu za Tonkin, kar je bilo odobreno. Zbornica je sprejela načrt za napravo kabelna (žice za telegraf) med Sajgonom in Tonkinom.

Reuter-jevo poročilo pravi: *6000 Francozov* in brodovje je šlo proti Sontaju. Stopili so na suho 7 milj pred Sontajem in so se tam vtaborili. Sovražnik je baje 20.000 mož močan. Posadke v Hanoj je sedaj 4 kompanije.

Preko Pariza se javlja: Zarad prisilne smrti kralja v *Anamu* ni bilo kakih posebnih nemirov. Francosko poslanstvo ni v nevarnosti. Posadko v Thuananu in v Huetu so preskrbeli z živežem.

V Parizu pozornost zbuja poročilo časnika „Temps-a“ ki pripoveduje, kako se *Kitajci za vojsko* pripravljajo, in da jim Nemci vojno vežbajo in urijo. Tako se pripoveduje, da je bivši pruski lajtnant pl. Haneken, sin pruskega generala, ogledal zatvrdbo ob kanalu Peiho in bistvene prenaredbe nasvetoval. Poroča se tudi, da je bivši pruski častnik Schell že dlè časa v službi pri namestnem kralju Li-Hung-Chang in vojake po nemški in na nemško besedo uri. Nemška beseda, to je sicer kaj neverjetnega, pa se tudi od drugod potrjuje. Vojake, ktere je Schell izuril, so poglavitni obstoj posadke v Bak-Ninh. Poročevalec „Temps-u“ pripoveduje, da so vojaki po Schellu izurjeni izvrstni. — Ako je to vse resnično, hočejo Nemci Kitajsko po diplomaciji si osvojiti, da bi jim o priliki dobro služila zoper Rusijo. — Tako je bilo od nekdaj, da so Evropejci drug drugega spodrivali v vzhodnji Aziji, n. pr. Nizozemci Portugize itd., odkar Evropejci ta morja obiskujejo.

Angleški poslanec v Vatikanu se je zahvalil kardinalu Jacobiniju za pastirski list, ki ga je Vatikan na irske škofe izdal, od kterega se Angleži nadjajo, da bode pospešil pomirovljenje na Irskem. Angleška vlada se z zaupanjem na pomoč irskih škofov ozira, s kterih pomočjo se nadja brezvladno stranko na Irskem popolnoma vničiti.

V *Novem Jorku* v severni Ameriki zborovali so delavci; zborovanja so se tudi delavniški poslanci iz Francoskega v imenu cele Evrope vdeležili. Vodja socijalistov, bivši vrednik lista „Freiheit“ glasoviti Most, govoril je prav po peterolejsko, na kar so ga somišljeniki pozdravljali: „Živila komuna, živio dinamit!“

Iz Aleksandrije. Komisija za vcenješkode je priznala odškodnine 2,000.740 lib. strlg za 6894 strank. Iz Kahire se zve, da je Angleška egipčanski vladi naznanila, da ne more v Sudanu posredovati; hoče pa Porti prigovarjati, da pošlje ekspedicijo v Sudan preko Suakima. — Ako je to resnično, hoče Angleška le druge naprej tiščati in v svojo korist prisiliti.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 18. dec. (*Poročilo o društvu gospej krščanske ljubezni Vincenca Pavljanskega.*) Splošno znano je, koliko da je storila v Ljubljani Vincencijeva družba v teku več let za dušni in telesni blagor ubogih in koliko hvaležnost so dolžni mnogi trpeči tej napravi, ktero je vstvarila krščanska ljubezen. — Manj znano bi pa znalo biti to, da je bilo prvo delo sv. Vincenca Pavljanskega, tega velicega prijatelja ubozih, vstanoviti društvo gospej krščanske ljubezni. V teku časa je tudi pri nas sem in tje izrekla blaga gospá željo, pomagati ubogim tudi osebno, jih obiskavati in skrbeti za-nje in ne samo podpirati jih s tem, da podpirajo obstoječe dobrodelne naprave. Ker se pa stvar ravno z združenimi močmi veliko lažje dá izpeljati, so sklenile nektere gospé, vstanoviti Vincencijevo družbo za gospé v Ljubljani, ki bi naj imela isti namen, kot Vincencijevo društvo za možke. Po svojih postavah je ta družba v ozki zvezi s kongregacijo hčerá krščanske ljubezni, vsled česar se tudi usmiljene sestre in gospé te družbe podpirajo, kedar je treba pomagati revežem. Vsako sredo se zbirajo družabnice ter se posvetujejo, so li priporočeni ubogi vredni podpore in na kak način bi se jim dalo pomagati.

V teku leta je preskrbovalo društvo 46 ubogih družin in 49 zapuščenih oseb vsacih 14 dni, ali kjer je bila potreba še večja, vsak teden z živežem. Društvene uboge obiskujejo člani društva vsak teden ali vsacih 14 dni. Ako potrebujejo bolniki večje postrežbe, se jim pošljejo iz bolnice usmiljenke, ki opravljajo vso skrb brezplačno. Tudi vživa društvo še to veliko dobroto, da preskrbljuje brezplačno zdravnika in zdravila. — Pa še na druge načine je pomagala družba ubozim. Nekterim je plačala del stanovnine ali del dolgov, drugim je pomogla z obleko, perilom, kurjavo i. dr. Posebno si je prizadevalo društvo, preskrbovati službe družinskim očetom, ki so brez službe, kar se mu je večkrat posrečilo in je tako rešil celo družino največje bède. Tudi je skrbelo društvo, da je več šoli odrastlih dečkov in deklic prišlo v uk k mojstru ali dobilo službo. — Ako kaže ta družba toliko skrbi za revne, vendar to ni njena glavna skrb. Sesta-

---

veljniki od Baga (Ćarlopago) ob jadranskem morji do Jablunke v Šleziji. Glavna armada je bila preračunjena na 48.000 mož, v resnici pa se je zbralo na planjavi pri „Kitse“ blizo Požuna 21.800 pešcev, 10.800 konjikov in 56 topov.*) Nadškof ostrogonski je daroval sveto mašo, prebral papeževo pismo in dal blagoslov klečečim vojakom.

Majhna in slaba je bila toraj krščanska armada v primeri s turško, ki je štela nad 160.000 mož. Leopold je hotel s prva sam prevzeti poveljništvo, a z ozirom na svoje zdravje zbral si je vrhovnim poveljnikom armade vojvoda Karola lotarinškega. Ta vrli krščanski junak je bil rojen l. 1643. Zviti Ludovik XIV. odtegnil mu je vojvodino, in Karol je našel zavetje na Leopoldovem dvoru. Komaj 20 let star, bojeval se je hrabro pod Montekukulijem pri Št. Gotthardu. Postal je v turških bojih eden prvih vojskovodij, kakor malo pozneje princ Evgen savojski. Postave je bil majhne, a srce bilo mu je pogumno.

6. aprila pride iz Tirolske; kjer je bil cesarski namestnik, da prevzame poveljništvo. Imel je težko nalogo. Načrt vojske, ki je bil sestavljen v Požunu v hiši Palffy-evi, mu je bil predložen. Po tem mu je bilo na prosto voljo dano, oblegati ali Ostrogon ali Neuhäusel, vendar mora skrbeti za varstvo dednih dežel.

Karol jo udari 11. maja z armado ob Donavi proti Komornu. Mesta si ne upa oblegati, temveč si ogleda Ostrogon; a ker se mu obleganje tudi te trdnjave nevarno zdi, prekorači Donavo in se obrne proti Neuhäuselu. Toda predno se obleganje prične, že Karol zvé, da se bliža Kara Mustafa. Obrne se toraj zopet proti jugu, da bi Turkom zabranil prehod preko Rabe.

Vrnimo se zopet k Turkom.

(Dalje prih.)

*) Viri se v številkah ne vjemajo.

vila se je sosebno v namen, da bi šla na roké ženski mladeži. V ta namen je vstanovila 8. dec. 1882 zavetišče za revne šolarice; med tednom se podajajo otroci po končani šoli tje, o prostih dneh pa prihajajo že na jutro in ostajajo ondi do večera; tu imajo priložnost izdelovati naloge, vaditi se v ročnih delih in si priučiti malih domačih opravil. Otroci dobivajo ondi vsak dan dobro južino, ob nedeljah in praznikih tudi malo južino; razun tega se dvakrat v letu popolnem oblečejo. 10 deklic se je pripravljalo na prvo sv. obhajilo; slovesnost se je vršila v kapeli sirotišnice; mnogo članov se je je vdeležilo. Tudi za časa vseh počitnic so obiskovali otroci zavetišče ter so bili ondi pudučevani v veronauku in raznih delih; tudi so naredile gospé več izletov ž njimi. — Usmiljenka nadzoruje zavetišče in vsaki dan pride društven član, ta ali ona gospá, razdelí otrokom jedila in jih nekoliko oskrbi. V začetku jih je bilo v zavetišči 14 deklic, sedaj jih je 30.

Drugo opravilo tega društva je delavska šola, 2. febr. 1883 vstanovljena, kjer se podučujejo revne deklice zastonj v šivanji; šivati podučuje usmiljenka, ktero tudi društvene gospé podpirajo. Nektere deklice, ki se uče šivati, so dobile blage dobrotnike, kteri jim dovoljujejo, biti od 11—2 v njihovih kuhinjah, kjer imajo priložnost se kaj naučiti in dobé tudi južino. Tudi podučuje duhovnik te deklice dvakrat vsaki teden v veronauku. — Ta poslednja skrb se bo pa še le mogla do dobrega razviti, ako bo društvo dobilo posebno stanovanje v ta namen. Začasno ste zavetišče in šola zvezani v enem prostoru v Dobravčevi hiši, ktero je prepustila društvu v porabo sestra prednica, in sicer zvezani takó, da se podučuje v šivanji med šolskim časom in da o prostem času deklice zavetišča ondi stanujejo. O šolskih praznikih ne morejo večje deklice šivanja obiskavati zaradi pomanjkanja prostora. Upajmo, da se dobi v teku časa tudi za to dobrotnikov.

Znamenit dogodek se je zgodil letos društvu s tem, da mu se je naklonila čast, predstavljenemu se biti 13. julija Nj. Veličanstvu. Člani, otroci zavetišča, kakor tudi učenke v šivanji so pričakovali Nj. Veličanstvo v veliki dvorani hiralnice; pela se je cesarska himna; deklica je predavala pesen in druga je ponudila cesarju šopek. Nj. Veličanstvo je izrazilo svoje veselje nad društvom. Tudi je doletelo društvene člane veselje 28. junija predstavljenim biti v. č. patru generalu Lazaristov iz Pariza, ki je tudi izrazil radost nad postankom tega društva. — 17. oktobra je počastila konferenco čast. vizitatorinja usmiljenih sestrá. — Ker je pa skrb za lastno popolnost prvi namen društva, je članom in dobrotnikom društva od 31. avgusta do 3. septembra č. g. vizitat Laristov iz Gradca preskrbel vrsto pridig, nekake ekscercije v kapeli hiralnice.

To je v kratkem delovanje društva in najznamenitnejše, kar se je zgodilo v prvem letu njegovega obstanka.

Domače novice.

(*Vabilo gospodom društvenikom narodne čitalnice ljubljanske*) k občnemu zboru dné 26. decembra 1883 dopoludne ob 11. uri v čitalnični dvorani. Vrsta obravnavam: 1. Nagovor predsednika; 2. poročilo tajnikovo; 3. poročilo blagajnikovo; 4. nasveti posameznih društvenikov; 5. volitev dveh pregledovalcev računa; 6 volitev 15 odbornikov. § 10 društvenih pravil se glasi: Za oskrbljevanje društvenih opravil in imetka volijo v smislu § 6, točka 4 vsi udje v občnem zboru za eno leto 15 odbornikov, izmed kterih ima 12 pripadati plačujočim, 3 pa izvršujočim društvenikom. Odbor si potem iz svoje srede izbere predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in knjižničarja.) — Dosedanji čitalnični odborniki so: Predsednik: g. Karol Bleiweis vitez Trsteniški. Podpredsednik: g. dr. Jernej Zupanec. Tajnik: g. Franjo Drenik. Blagajnik: g. Fr. Kadilnik. Knjižničar: g. Fr. Šuklje. Odborniki: gg. Srečko Nolli; Mihael Pakič; Franjo Papež; Miroslav Sos; Ivan Tavčar; Vojteh Valenta; Ivan Wölfling; Josip Križaj.

(*Pri cesarji sprejet*) je bil 17. t. m. kranjski deželni glavar grof Gustav Thurn-Valsassina.

(*Imenovanje.*) Gosp. Ferdinand Staré, dosedaj pristav pri deželni sodniji ljubljanski, imenovan je za okrajnega sodnika na Brdu.

(*Licenciranje žebcev*) bo v Radovljici 14., v Kranji 15., v Kamniku 17. in v Ljubljani na Poljanah 19. januarja 1884. Od konjerejskega odseka bota pri tem navzoča gg. Jože Sevnig, podpredsednik in podkovski učitelj Eduard Schlegel. Za druge postaje mora se do 8. januarja 1884, prositi privoljenja.

(*Iz poštne hranilnice.*) Tisti vložniki, kteri imajo rentno knjižico, dobivajo uradno glasilo „Circular-Verordnungsblatt des k. k. Postsparkassen-Amtes“ brezplačno dopošiljano. Na to nas je opomnil nek prijatelj našemu listu s pristavkom, da mu je na njegovo vprašanje tako odgovorilo vodstvo poštne hranilnice. Komur bo toraj priposlan omenjeni list, ga prejemnik lahko z mirno vestjo obdrži. Sicer se list zamore tudi naročevati z 1 gold. Vrh tega je poštnim uradnikom naročeno, naj ga veljavnim osebam izročujejo na ogled in za čitanje.

Razne reči.

— Iz Celja 18. dec. se nam poroča: Današnja volitev občinskega odbora za celjsko okolico v II. razredu se žalibog ni obnesla tako, kakor smo pričakovali. Namesto 8, je izvoljenih le 5 naših možov, namreč: Konrad Vašić, Šah, Glinšek, Žnidar Martin in Ostrožnik. Propadli so: Lipovšek, Kodela France in Vrečar Mat. Na mesto zadnjih treh so zmagali nemškutarski kandidati: Fric Mathes, Mravlak in — opat Vretschko. Izmed 101 volilcev je prišlo volit danes 80 mož. Včeraj je bilo vseh volilcev 491; prišlo jih je blizu 300. — Da bi ne bila volilna komisija postopala tako samovoljno; da bi ne bili mestni volilci skoraj sami nemškutarji, vsi tako blizu volišča, med tem ko so naši možje raztrošeni daleč okrog po svetu; ko bi bili vsaj nekteri možje prišli volit iz Griž, iz Vojnika, iz Teharij in iz Šmartna (od tod je prišel vendar le vsaj eden); bil bi vspeh ves drugačen. Agitacija pred volilno hišo na Bregu bila je strašna. — Slava našim možakom!

— Vabilo v III. redni občni zbor „Savinjskega Sokola“ v praznik sv. Štefana, to je: 26. t. m. ob 3. uri popoludne v prostorih mozirske Čitalnice. Spored razpravam: 1. Nagovor staroste. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev dveh pregledovalcev računa. 5. Volitev odbora in posebno staroste in njega namestnika. 6. Pogovor o slavnosti blagoslovljenja društvene zastave in volitev pomnoženega slavnostnega odbora. 7. Posamezni nasveti. Ob 7. uri zvečer: Večerna zabava s tombolo. Čestiti gospodje člani „Savinjskega Sokola“ prošeni so najuljudneje, da se radi važnih razgovorov o slavnosti blagoslovljenja nove društvene zastave blagovole v mnogobrojnem številu udeležiti omenjenega zborovanja. Odbor.

— Sneg. Od Velenja se nam 17. t. m. piše: Ko so moje včerajšnje vrstice, s kterimi sem med ostalim poročal, da „sedanje južno vreme snežno odejo naglo odpravlja“, potovale danes proti beli Ljubljani, je pri nas snežilo. Dasi se je „kadilo“ celi mili dan, vendar je do večera snega samo kje *8 cm* na visoko, ker je zemlja bila raztopljena in mokra. Skoz noč bo ga že več.

— Premembe pri učiteljstvu na Štajarskem. Gospod Jože Pintar, učitelj v Sromljah (Brežice), gre v Koprivnico (Kozje), kjer zdaj učit. kandidat g. Makso Šribar učiteljsko mesto suplira. — Gospod Jože Klemenčič, učitelj pri sv. Vidu blizo Vipave (Kranjsko), imenovan je zač. učiteljem v Galiciji (Celje), g. Vinko Jug, podučitelj v Št. Jurji ob južni železnici pa začet. učiteljem v Št. Miklavž na Dravskem polji (Maribor). — Gospod Jakob Stvarnik, podučitelj na ekspositurí Gorenja-Rečica (Laško), je bil prestavljen k sv. Tomažu (Ormuž), na njegovo prejšnje mesto pa je prišel suplent v Rechberg-u (Frohnleiten) g. Henrik Hribernik. — Začasni podučiteljici gospodičina Karolina Potočnik pri sv. Petru pod Sv. Goro in Marija Šuler v Šmartnem na Paki postali ste stalni. — Podučitelj pri sv. Vrbanu blizo Ptuja, g. Franc Skaza, gre v Šmarije pri Jelšah. — Gosp. Roman Schuster, supl. na Zelenem Travniku (Jevnica) postal je pomožni učitelj v Marenbergu (za c. k. nadzornika Baumgartner-ja), g. Klemens Vračko, supl. v Št. Arneju (Marnberg), pa pomožni učitelj na Remšniku. — Podučitelj g. Janez Debelak iz Planine (Kozje) nadomestuje bolnega nadučitelja g. Jakob Ulčer-ja pri sv. Petru pod Sv. goro; njegovo mesto na Planini pa suplira učit. kandidatinja gdč. Karolina Perušek. — Gospodičina Florijana Brus je postala suplentinja bolne podučiteljice gdč. Helene Irman v Zrečah. — Gpd. Irma Dominkuš je nameščena kot suplentinja na dvorazrednici v Št. Ilu pod Turjakom; gosp. Jurij Stamper, dozdaj pri Sv. Andreji, je prestavljen kot suplent na enorazrednico v Plešivec. Učiteljski kandidat g. Jože Krištof postal je zač. učitelj v Orehovcah (Brežice.) — Novo nameščeni so dalje učit. kandidati oziroma učit. kandidatinje kot začasni podučitelji oziroma podučiteljice: gg. J. Sitter, v Selnici (Maribor), Martin Brišnik v Ljubnem, Balant Ciglar v Ksaveriju (Gorenjigrad), Alojzij Strmšek v Ponikvi, Jan. Kotnik pri sv. Štefanu (Šmarije), Alojzij Kofjač v Vuzenici (Marnberg; suplira pa mesto učitelja v Št. Arneji) in gdč. Ana Högelsberger v Vojniku, Sofija Globočnik v Podčetrtku, Marija Gros, na štirirazrednici Trbovlje-Vode in Ivana Zorič v Zdolah; kot suplenti oziroma suplentinje: gospod Alojzij Krener v Dolu in gdč. Alojzija Dominkuš v Šmarten (Gorenjigrad), Gizela Dominkuš v Št. Petru v Sav. dolini in Amalija Donati v Sevnici. — Gospod Avgust Aistrih, uč. kand., je postal podučitelj na zasebni nemški šoli v Sevnici, gdč. Ana in Marija Golitsch pa podučiteljici oziroma suplentinji na zasebni nemški šoli Trbovlje- Vode. — Gospá Antonija Lorger, roj. Junis, postala je učiteljica ročnih del pri sv. Lenartu nad Laškim trgom.

— Maškarada — cerkvena slavnost. Na nekem kraji v Hanoveru slavili so Lutrov spomin tako-le: Napravili so slavnosten sprevod. Naprej sta šla dva proseča miniha, za njima peki s polnimi pletenicami kolačev, kleparji z barjami, voz, na kterem so pekli kolače, mesarji, ki so bili vsi oviti s klobasami, na zadnje pa — velika svinja, ki je imela na sebi izžgano letnico 1483!! Ne, ona ni bila zadnja, za njo šlo je še 10 evangeljskih duhovnov v cerkvenih ornatih (gl. Čech)!

— Sežgal se je iz maščevanja kmet Matija Pračner na Nemškem. Bil je za „starega“ in je večkrat od svojega zeta in njegove žene oziroma svoje hčere za pijančevanje denarja zahteval. Ko sta mu ga nekega dne odrekla, so se sprli in je šestdesetletni možiček prijel za sekiro, ter z njo po zetu zamahnil, da bi mu bil skoraj oko izbil. Na to obrne se proti noseči ženi, jo vrže na tla, z

nogami osuje, in zopet nesrečno sekiro nad njeno glavo vihteti hoče. V tem trenutku zgrabi ga zet od zad in ga na tla podere; izpuli mu iz rok sekiro, jo vrže daleč proč, ter z ženo zbeži proti mestu Günsu, kjer je napad sodniji ojavil. Tudi stari Parčner jo pobere in jo za njima udari. Na polu pota se pa premisli, gre v prodajalnico, kjer si pet zavitkov žveplenk kupi in jo zopet proti domu vbere. Doma hišo na vseh štirih oglih zažge, in se pod streho poda, kjer je bilo seno zmetano. Ondi zažge s poslednjim zavitkom žveplenk nakopičeno seno in se globoko — vanj zarije. Ljudje so ogenj še ob pravem času zapazili, ter živino in pohištvo rešili. Ko pa njega v sredi plamena zagledajo in ga rešiti skušajo, zareži se jim blazni starec, rekoč: „Le pustite me, naj se spečem, da se bo vsaj moj zet jezil. Pod je do tal pogorel in še le drugo jutro našli so sežgano truplo Pračnerjevo med pepelom.

— Na Ogerskem nakanili so roparji železnični vlak oropati. 4. t. m. prišel je ropar k železničnemu čuvaju med postajama Keszthely in Komarvaras, ter ga silil, da bi dal s svetilnico vlaku znamenje, da naj se vstavi. Čuvaj obljubi in pravi, da mora v to na drugo stran tira, da bo mašinist znamenje bolj gotovo videl. Ko preskoči tir, spusti svetilnico na tla, da ugasne in se razbije, sam pa v Keszthely teče po pandurje. Ko so pandurji tja došli, niso nič dobili, ko razbito svetilnico, roparjev ni bilo nikjer videti.

— Kako daleč se razprostirajo Slovani. Najbolj zapadno mesto slovansko so Domažlice, ki leže na 30° 36′ iztočne daljave, in najbolj vzhodno mesto je Nižnij Kamčatsk na 180° iztočne daljave od otoka Ferro. Oddaljena sta toraj ta dva kraja 159° 24′ ali 2391 milj = 18.000 kilometrov. Avstrijski brzovlak preleti vsak dan 55 kilometrov. Ko bi med imenovanima krajema bila ravna železnica, morali bi se 13 dni in pol nepretrgoma voziti, da pridemo od enega konca do druzega.

— Galun (alaun) najboljše zdravilo za votle zobove. S peresom, ki je na konci odrezan, dene se nekaj drobno zmletega galuna v votli zob, in kakor brž se raztopi, zginejo tudi bolečine. Ako se bolečine ponavljajo, rabi se ta pripomoček večkrat, dokler bolečina neha, in votel zob neha gnjiti. Galun ima namreč to lastnost, da gnijenje ustavi.

Telegrami „Slovencu“.

Rim, 18. dec. Ko je nemški cesarjevič ob 1. uri popoldne sprejel kardinala Jakobinija, podal se je s spremstvom in v uniformi v Vatikan. Vožnja tje bila je privatne podobe; oficijelni sprejem pričel se je, ko je stopil cesarjevič na častne stopnice, kjer so bili papeževi stražniki postavljeni v galauniformi; cesarjeviča sprejeli so papeževi funkcijonarji ter vodili ga do papeževih zasebnih prostorov. Papež so šli mu do sprednje sobe naproti ter povabili ga, vstopiti v njihove sobe. Cesarjevič ostal je 45 minut sam pri papežu, potem jim je predstavil spremstvo, s kterim so se papež menili najljubeznjivejše. Slednjič izprosil si je dovoljenje za kratek ogled vatikanske knjižnice, muzejev in bazilike, potem je za četrt ure obiskal kardinala Jakobinija, ki je vodil ga pri obiskovanji cerkve sv. Petra. Ob pol štirih vrnil se je cesarjevič naravnost v Kvirinal. Zagotovlja se, da pohod pri papežu je imel podobo popolne medsebojne prijaznosti in bil brez vsacega političnega pomena.

Pariz, 18. dec. Kamora sprejela je novi tonkingski kredit s 312 glasovi proti 180.

Kairo, 18. dec. Bakir-paša je odpotoval v Suakim.

Tujci.

17. decembra.

Pri *Maliči:* Weiss in Roth, kupca, z Dunaja. — Anton Pesse, kupec, iz Reke. — Fuchs, zasebnik, s soprogo, iz Kankera. — Ferd. Tepper, c. k. gozdni komisar, iz Voloske.

Pri *Slonu:* Alojzija Röckel, c. k. dvorna gled. igralka, z Dunaja. — Naumann in Bellak, kupca, z Dunaja. — Schnebler, kupec, iz Gradca. — F. Edelmann, kup. potovalec, i Zagreba. — Lud. Sešar, iz Novevasi.

Pri *Virantu:* M. Sirola, iz Reke.

Dunajska borza.

18. decembra.

Papirna renta po 100 gld.		79 gl.	15	kr.
Sreberna „ „ „ „		79 „	75	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta		98 „	65	„
Papirna renta, davka prosta		93 „	85	„
Ogerska zlata renta 6%		120 „	65	„
„ „ „ 4%		87 „	85	„
„ papirna renta 5%		85 „	30	„
Kreditne akcije	160 gld.	285 „	20	„
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld.	107 „	75	„
„ avstr.-ogerske banke		838 „	—	„
„ Länderbanke		107 „	—	„
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu		619 „	—	„
„ državne železnice		312 „	90	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.		219 „	75	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	121 „	25	„
4% „ „ „ „ 1860	500 „	135 „	—	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „	167 „	25	„
„ „ „ „ 1864	50 „	166 „	70	„
Kreditne srečke	100 „	173 „	—	„
Ljubljanske srečke	20 „	23 „	50	„
Rudolfove srečke	10 „	19 „	75	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.		104 „	—	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice		103 „	—	„
„ „ Ferdinandove sev. „		104 „	75	„
London		121 „	05	„
Srebro		— „	—	„
Ces. cekini		5 „	73	„
Francoski napoleond.		9 „	60	„
Nemške marke		59 „	30	„

LEKARNA PICCOLI „PRI ANGELU“ LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Gospodu
Gabrijelu Piccoli,
lekarju
v Ljubljani.

Vaša „*Francova esenca*“ je edino zdravilo, ki se mojemu želodcu prilega. Po vsakem zavžitji mi je ložje in bolje.

Kamnje pri Černici 1883.

Josip Sovdat, župnik.

Enajst let že trpim na zabasanji in hemerojidah in ne poznam ga zdravila, da bi mi toliko pomagalo, kakor Vaša „*Francova esenca*“, za ktero se Vam najlepše zahvaljujem.

Ivan Žehrou, Gorenje Ležeče, Kranjsko.

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenic Vaše izvrstne „*Francove esence*“.

Aleksandrija v Egiptu meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsh.

Prosim uljudno za 24 steklenic Vaše „*Francove esence*“, ki je nedvomljivo najboljši pripomoček zoper kašelj, hemerojide, mrzlico v želodcu in gliste.

Pulj meseca decembra 1882.

Josip vitez Scordili, c. k. policijski komisar.

(9)

Vašo „*Francovo esenco*“ s sijajnim vspehom rabim. Prosim odmah za 24 steklenic na povzetje.

Trdnjava Ivanič na Hrvaškem meseca avg. 1883.

Josip Marničič, usnjarskimojster.

Francova esenca je pomagala že tisočerim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemorojide, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravijo. Steklenica 10 kr.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot **ponarejeno**.

Varstvena znamka

Cvet zoper trganje,
po dr. Maliču,

je odločno najboljše zdravilo zoper *protin* ter *revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi* ter *žilcih, oteklino, otrpnele ude* in *kite* itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „*cvetu zoper trganje po dr. Maliču*“ *z zraven stoječim znamenjem;* 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu **J. pl. Trnkoczyju**, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na **protinski bolezni** na nogi **silno trpeli** in razna domača zdravila brezvspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na **Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr.** ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je **čudovit vspeh,** da so se po kratki rabi tega zdravila **oprostili mučnih bolečin.** S popolnim prepričanjem **priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet** kot **izvrstno zdravilo** in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni **priporočam.** Vaši blagorodnosti pa izrekam **najprisrčnišo zahvalo,** z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,
posestnik v Smarji p. Celji.

(22)

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine: 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne oteklinę. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva **oživljajoče, zapreči pokončanje** zob in odpravi **slab duh** iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne krogljice,
c. k. priv.,

ne smele bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobôlu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj
v lekarni pri „samorogu“
Jul. pl. Trnkóczy-ja
na mestnem trgu v Ljubljani.

Najboljši (19)
papir za cigarette
je
LE HOUBLON
(Francoski izdelek.)

Pred ponarejenjem se svari.

Jedino prav je ta papir, ako je na vsakem papirji vtisnjeno ime **LE HOUBLON** in ima vsak karton spodaj stoječo varstveno marko.

MARQUE DE FABRIQUE C. C.
Cawley & Henry
Propre du Brevet

CAWLEY & HENRY, alleinige Fabrikanten, PARIS

Izdajatelj in odgovorni vrednik *Jožef Jerič.*

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.